

Forligsmægling, og han har glemt det, bliver Sagen, naar den kommer for Overretten, afvist, sendes hjem og skal begyndes fuldstændig forfra igjen. Det er dog en Urimelighed. Om man vil, kan Overretten jo sende Sagen tilbage til Dommeren, og lade ham prøve en Forligsmægling, samt derpaa atter sende Sagen til Overretten. Jeg synes, at disse mange Afvisningsdomme, som finde Sted for Tiden, ville kunne indskrænkes, naar der her i denne Lov bliver sat nogle Regler, som nærmere præciserede de Forhold, som jeg her har omtalt. Jeg skal iøvrigt ikke komme nærmere ind paa Sagen, da jeg antager, at den vil komme i Udvalg.

Th. Nielsen: Jeg har et noget andet Syn paa Forligslovgivningen og Forligsmæglingen, end den sidste ærede Taler synes at have. Jeg skal i Anledning af det forelagte Forslag fremsætte nogle Bemærkninger, da jeg ligesom den sidste ærede Taler, da Lovforslaget forrige Gang var forelagt, har havt lidt med det at bestille i det andet Thing; det ærede Medlem var jo Ordfører i dette Thing.

Forligslovgivningen i det Hele stammer jo, som vi vide, fra forrige Aarhundrede, fra en Reformperiode, og jeg tør vel tilføje: en meget human Reformperiode. Selve Grundlaget for Lovgivningen er, som bekendt, Frd. af 10de Juli 1795. Ved Gjennemlæsningen af denne Lov faar man ogsaa det bestemte Indtryk, at den i hver af sine Paragrafer udtrykker et, om jeg saa maa sige, humant Synspunkt. Dens Formaal angives at være det, at forhindre kostbare og langvarige Processer, og jeg vil tilføje, at man kan vel sige, at Formaalet ogsaa netop derigjennem har været at værne om Smaafolk og deres Interesser. Spørger man nu om, i hvilken Grad Forligslovgivningen i saa Henseende har naaet sit Maaal, tror jeg, at Spørgsmaalet maa besvares bekræftende. Det vil vel endogsaa meget let statistisk kunne eftervises, og blev ogsaa eftervist sidste Gang, Sagen var under Forhandling, at det er et overordentlig stort Antal Sager, der gaar ud af Dagsordenen paa Grund af Forligsmæglingen. Det vil være lige saa let at paavise det Samme for de siden dengang forløbne Aar; men jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa. Den ene Hovedlov er altsaa Frd. af 1795, den anden er vel Loven af 4de Marts 1857, der stammer fra en ligesaa frugtbar Lovgivningsperiode, om jeg saa maa sige, som den oprindelige Lov. Det har ogsaa været den oprindelige Lovs Hensigt, som det er dens

Ord, at i Forligskommissionerne skulde særlig det læge Element have Ordet og netop ikke Juristerne, som den sidste ærede Taler syntes at have saa stor Hyst til at faae ind i Kommissionerne. I Rådskæderne var det Mænd, der skulde udpeges af Magistraten, af Borgernes Ligemænd, men vælges af Borgerne selv, og naar det paa Landet blev Amtmanden, der blev Forligskommissær, og som skulde udpege de Andre i Amtet, hvor han ikke selv kunde være det, saa det vel i, at man mente, at Landbefolkningen ikke dengang var saa fremfærden i Ophævelse, at den blandt sine Tilgængelige var i Stand til at kunne udpege Forligskommissærer. Tydeligt nok er det, at selve Loven søger netop at holde det juridiske Element ude, thi den giver et udtrykkeligt Paabud om, at Sagførere ikke maa møde for Forligskommissionerne. Det er ogsaa i Loven fremhævet, at de Paagældende, der møde til Forlig, skulle møde personligt. Det er jo et Hovedpunkt og et væsentligt Hovedpunkt, at de skulle møde Ansigt til Ansigt med hinanden og, om jeg maa udtrykke det saa, skulle have Ret til at føre en Art Frisprog; hvert Ord skal ikke i den Grad tages i Betragtning, at det skal kunne føres Parterne til Skade siden. Det er, om ikke Lovens Ord, saa dog dens Mening. Jeg tror nu ikke, at det kan bestrides, at denne Lovgivning har været til overordentlig Rytte. At Sagførerne ikke have været synderlige Venner af den, kan man, som Menneskene nu engang ere, og da Loven udtrykkelig holder dem udenfor, ikke sige saa meget til. Man ser ogsaa, at det ved en Række af Bestemmelser har været nødvendigt at give yderligere Paalæg om, at de Paagældende netop skulle give personligt Møde, og at Sagførere skulle holdes borte. Allerede ved Loven af 4de Marts 1857 gjorde man det Stridt videre, at man satte det læge Element for Landets Bedkommende ind i Forligskommissionerne. Det hedder udtrykkeligt i § 3 sidste Punktum: Dommere, deres Fuldmægtige og Sagførere kunne ikke vælges til Forligsmæglere. Man er der gaaet det Stridt videre, at man mener, at Befolkningen er naaet saa vidt, at den ogsaa for Landets Bedkommende kan udpege Mænd af sine egne, som kunne være Forligskommissærer. Jeg tror derfor at turde sige, at netop Forligslovgivningen er en Lovgivning, som i den almindelige Befolknings Bevidsthed indtager en god Plads, og da Ministeren i 1875—76 første Gang fremsatte sit Lovforslag, kunde han vistnok, efter Motiverne at dømme, have havt Hyst til at gaa videre, end han gik; men han bødiede sig for den Stemning, han antog var